

Izbija vsak dan razen nedelje in praznikov.
Issued daily except Sundays and holidays.

LETO—YEAR XIII.

Cena lista je \$4.00.

Entered as second-class matter January 13, 1910, at the post-office at Chicago, Illinois, under the Act of Congress of March 3, 1879.

Chicago, Ill., ponedeljek, 10. maja (May 10th) 1920.

Subscription \$4.00 Yearly.

STEV.—NUMBER 110.

Published and distributed under permit (No. 148) authorized by the Act of October 6, 1917, on file at the Post Office of Chicago, Illinois. By order of the President, A. S. Burleson, Postmaster General.

Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in section 1103, Act of Oct. 3, 1917, authorized on June 14, 1918.

GLAVNO MESTO MEXIKE JE PADLO; CARRANZA POBEGNIL

Mehiške vladne čete so rebelirale na vsej fronti in Carranza je ostal sam.

1200 AMERIŠKIH POMORSČAKOV ODRINILO PROTI MEXIKI

Washington, 10. maja. — Revolucija v Mehiki je zmagala. Namestnik ameriškega poslanika poroča uradno, da je general Obregon okupiral Mexico City v petek o polnoči. Carranza je begunec nekje v bližini Vera Cruz. Predno je Carranza pobegnil, je dal postreliti politične jetnike, med katerimi je bilo 15 generalov.

Vera Cruz, Mehika, 9. maja. — Predsednik Carranza, ki je v petek pobegnil iz glavnega mesta, ko so se bližale Obregonove čete, je begunec nekje v zahodnem delu države Tlaxcala. Namenjen je v Vera Cruz. Vlak, na katerem je bil Carranza, je bil ustavljen v Tlaxcali po Obregonovih rebelnih četah, toda Carranza je ušel z vlakom, skočil na konja in izginil v bližnjih hribih. General Sanchez ima nalogo ujeti predsednika. Obregon je naročil svojim pristojnim, da morajo za vsako ceno čuvati Carranzovo življenje.

Juarez, Mehika, 9. maja. — General Obregon in Gonzalez, predsednik kandidata, sta večer okupirala Mexico City, glavno mesto mehiške republike z njuni rebelnimi četami. Glavno mesto je padlo takoj čim so vstajni vzeli Torreón, Saltillo, Zacatecas, San Luis Potosí in Aguascalientes. Tampico je tudi v rokah vstajev. Vsa ta mesta so padla skoraj brez boja, kar se je zgodilo zaradi tega, ker so vladne garnizije povsod prestopile k revolucionarjem in Carranza je končno ostal sam.

Washington, 9. maja. — Mornarški departament je odredil, da se 1200 pomorsčakov takoj pripravi za pot proti Mehiki. Pomorsčaki so odrinili s parnikom "Henderson" v Kew West, Fla., kjer bodo čakali nadaljnjih povelj. Državni departament je brez vsake zveze z glavnim mestom v Mehiki od zadnjega četrtka, ko je prišla vest, da mehiški predsednik pobegnil.

IZ KANADE POŠILJAJO ŽGANJE V TORPEDIH?

Detroit, Mich. — Odkar je postala narodna prohibicija veljavna, krojijo vsakovrstne romantične pripovedke o tihotapcih, o katerih se ne more reči, da so resnične.

Zdaj kroji mita, da je nekdo obvestil davčne uradnike, da nekdo pošilja žganje v torpedih s kanadskega obrežja proti ameriški. Predno spuste torped v reko, da ponese žganje mesto razstreliva proti ameriški obrežju, obsedijo na eni strani obrežja rdečo zastavo, na drugi pa belo kot znamenje. Ko na ameriškem obrežju izpraznijo torped, ga obtežijo z vodo in izstrele proti Kanadi. Torped plava dva in pol čevlja pod vodo. V torpedu je petnajst do trideset galon žganja. Zdaj baje grade torped, ki bo nosil petdeset galon žganja. What is next?

IZREDNO BRUTALEN LINČARSKI UMOR.

Beaumont, Tex. — Iz Woodvillia poročajo, da je tolpa našim lehnim linčarjev istrigala iz rok deputijev zamorca Charles Arlina, ko so bili z njim na poti v Kountz, da ga ubriajo pred linčarji. Pobesneli linčarji so toliko časa bičali zamorca, da je indihnil. In zakaj se je to zgodilo? Neki belopoltni je obtožil zamorca, da mu je grozil z ubojem. Civilizacija je še precej nepoznana v južnih državah!

GENERALNA STAVKA NA FRANCOŠKEM SE RAZVIJA

Pariz, 9. maja. — Izvrševalni odbor Splošne delavske zveze v Franciji je izjavil, da z ozirom na agresivno stališče vlade proti stavkarjem, so tudi ostale delavske organizacije dolžne stopiti v boj in pomagati izvojevat zmago. Stavkovni položaj je nespremenjen. Železničarji, rudarji, pristanišni delavci in mornarji se dobro drže.

KAKO SO LOVILI 'NEVARNE' INOZEMCE

EN DOGODEK GOVORI ZA TISOČ DRUGIH.

Le pravičnosti delavskega podtajnika se je zahvaliti, da ni bilo deportiranih še več tujesemcov.

Chicago, Ill. — Okrožnica, ki jo je razposlal delavski departament časnikom, pripoveduje jasno, kako so bili popolnoma nedolžni tujezemski delavci aretirani in določeni za deportacijo. Da ni bilo še več tujezemskih delavcev deportiranih, gre hvala delavskemu podtajniku Postu, ki je pri zaslišanju pravično postopal, kadar je bil vložen pritožba na delavski departament proti deportaciji.

Okrožnica pripoveduje, da je bil aretirani neki Poljak, star 37 let, kot nevaren prekupec, ki je prišel v Združene države leta 1907. Delal je v krojaški delavnici, zaslužil na teden 40 dolarjev in bil je predsednik podružnice delavske strokovne organizacije, poznane pod imenom "Amalgamated Clothing Workers Union of America." Leta 1912 se je oženil in v Ameriki so mu bili rojeni trije otroci. Vse priče so izpovedale, da je človek poštenega značaja, ki uživa spoštovanje med sosedi.

Dne 7. januarja 1920 je prišel k njemu na dom policaj in mu rekel, da mora z njim, da odgovori na nekatera vprašanja. Na policiji so mu povedali, da ga čaka agent justičnega departamenta, nakar so ga odgnali v zapor. Dne 8. januarja ga je že zaslišal neki agent justičnega departamenta. Ničee ga ni posvaril, da se lahko njegova izpoved izrabi proti njemu kot obtožnica, in ničee mu ni povedal, da ima pravico do zagovornika.

Agent justičnega departamenta je na to izdelal poročilo, v katerem pravi, da sodi po svojem prepričanju, da je tujezemec, ruski podanik, da je član komunistične stranke, Unije ruskih delavcev, da si dve organizaciji pripočeta strmoglavjenje vlade Združenih držav s silo.

Kaj je dognala preiskava? Tujezemec je prišel v Združene države leta 1907. Od tega časa je bival v Baltimorju in bil aktiven član poljske presbiterijanske cerkve. Bil je celo cerkveni starešina. Član organizacije I. W. W. je bil pred šestimi leti, ko se ni bila sedanja strokovna organizacija ustanovljena. Nekaj časa je bil tudi član organizacije "Ruski delavci," izstopil je pa iz nje, ko se je ta dobrotvorna organizacija združila z "Unijo ruskih delavcev." Za vstop v komunistično stranko je prošil v juniju 1919, stranka je bila organizirana šele v septembru istega leta. K njemu je prišel neki socialistični organizator, ki mu je pripovedoval, da komunistična stranka zahteva socializacijo rudnikov, železnic itd., da se znižajo cene, kakor je na pr. pošta nižjala poštino. Po družinski komunistične stranke je bil poslan čarter, toda članu ga niso sprejeli, ker niso bile pridružene zahteve stranke in njeni cilji. Kmalu za tem je podružnica, v kateri so bili člani sami tujezemci, sklenila, da se razpusti in naročila je svojem tajniku, da vrne čarter. Od tega časa niso člani obdrževali nobene seje.

Ti podatki so bili poslani delavskemu podtajniku Louis F. Postu v razsodbo, ki je po paznem preštudiranju predloženih aktov in na podlagi valnih pravnih vzrokov izrekel, da se ta tujezemec ne deportira. Ali to je le eden slučaj izmed tisoč podobnih slučajev?

WADSWORTHOVA PREDLOGA VSEBUJE NEVARNOST ZA DELAVCE

PROTIMILITARISTIČNA LIGA JE RAZPOSALILA SVARILLO ZARADI TE PREDLOGE.

Po tej predlogi se lahko mobilizirajo delavci ob času stavke.

Washington, D. C. — "Ameriška unija proti militarizmu," ki ima svoj stan v Washingtonu, je razposlala svarilo proti Wadsworthovi predlogi za reorganizacijo armade, ki je bila ravnokar sprejeta v senatu. Ta predloga ima nadomestiti vojaško predlogo, ki je bila odklonjena v kongresu. Ta predloga pravi, da kadarkoli kongres in predsednik proglašata, da postoji "narodna potreba," tedaj stopijo v veljavo vse postavke za mobilizacijo vseh moških od osemnajstega do pet in štiridesetega leta.

Predloga izgleda pedolžna, ali člani "Ameriške unije proti militarizmu" pravijo, da ta predloga ni tako nedolžna, kot izgleda, ker ni v nji določeno, kaj pomenita besedi "Narodna potreba." Na pr. kongresu se zdi, da je zaradi neke stavke nastala narodna potreba in mobilizira vse moške, kot je to storila francoska vlada ob času železničarske stavke. Protimilitaristična unija vendarja, da so na Angleškem odpravili splošno vojaško službo s prvim marcem in vsled tega pripočeta "Ameriška unija proti militarizmu" vsem nasprotnikom nazadnjaštva, da se obrnejo do svojih kongresnikov in senatorjev in protestirajo proti Wadsworthovi predlogi, dokler je še čas. V svojih pismih naj opozorijo kongresnike in senatorje, da se držajo iz te predloge sekcije 73, 74 in 75.

Če bodo neprijatelji nazadnjaštva storili svojo dolžnost, tedaj bodo te sekcije črtane v predlogi. Predloga ima števil. S 3792.

KAKO ZNAJO VELEBIZNIŠKI LISTI PRIKRIVATI NEPRILJE TNE VESTI ZA PRIVATNE INTERESE.

Chicago, Ill. — Med listi, ki so najbolj glasno kričali o potrebi postave ali mestne odredbe, je "prihanitev dnevnice svitlobe," je bil tudi dnevnik "The Chicago Daily News." Tudi ta list je pel pesnico, da so predurni možje v New Yorku sprejeli postavo za "prihanitev dnevnice svitlobe." Ko je pa newyorška legislatura odpravila to postavo, je pa list prinesel tole vest: "Albany, N. Y. — Zbornica je danes sprejela Fowlerjevo predlogo, ki je določena, da prekliče postavo za prihanitev dnevnice svitlobe. Glasovi so bili 78 proti 58. Senat je že sprejel to predlogo in zdaj jo predlože gubernorju v podpis."

TOLOVAJI SO ODNESLI PLEJN, TODA EDEN JE OBLEZAL MRETEV.

East St. Louis, Ill. — Osem tolovajev je oropalo Droyerjevo narodno banko za devetnajst tisoč dolarjev. Ko so tolovaji odhajali s plenom, so pričeli nanje streljati bančni uradniki in eden bandit je bil smrtno zadet, neki drugi je pa bil ujet.

davnemu podtajniku Louis F. Postu v razsodbo, ki je po paznem preštudiranju predloženih aktov in na podlagi valnih pravnih vzrokov izrekel, da se ta tujezemec ne deportira. Ali to je le eden slučaj izmed tisoč podobnih slučajev?

Velebizniški interesi se silno jeze na delavskega podtajnika Posta in nedavno je bil v kongresni zbornici stavljen predlog, da se delavski podtajnik Post obtoži, ker ni deportiral "nevarnih" tujezemcev. Post se ni ustrašil, ampak pobral je rokavico, ki so mu jo vrgli pred noge, ker je prepričan, da pravica mora zmagati.

REVOLTA PROTI D'ANNUNZIJU NA REKI; 12 UBITIH, 50 RANJENIH.

Trst, 6. maja. — Danes zvečer izbruhnila vojaška vstaja proti d'Annunziju na Reki. V bitki med karabinarji in arditii je bilo dvanajst mož ubitih in 50 ranjenih.

VELIKA STAVKOVNA KRIZA V FRANCIJI.

Izvrševalni odbor delavske zveze je poslal ostale delavce v boj.

STAVKA POSTAJA SPLOŠNA.

Pariz, 9. maja. — Delavska situacija v Franciji, posebej v Parizu, se bliža kritičnemu momentu. Izvrševalni odbor Splošne delavske zveze je večerj povzal nslužbenec pariskih podružnic železnic v stavko, ki prične jutri zjutraj; obenem so poklicani na štrajk tramvajski nameščenci stavbinski delavci in vsi oni uslužbenci, ki imajo opraviti s transportiranjem trgovskega blaga.

Federacija poštinih uslužbencev je sklepeala za danes popoldne splošni shod, na katerem se bo razpravljalo, kako podpirati delavce, ki so v stavki. V vladnih in buržoasnih krogih je vsled teh korakov Splošne delavske zveze nastala velika pakinja. Ako bo promet v Parizu doela paraliziran — in voditelji stavke pravijo, da bo — tedaj je pričakovati nemirov.

Rim, 9. maja. — Vojaške čete so danes okupirale poslopje centralne pošte, kjer so telefonski in telefonski operatorji zahtevali. V parlamentu so bil večerj burne demonstracije socialistov proti ministrom.

SOCIALISTIČNA KONVENCIJA.

New York, N. Y. — V soboto je bila tukaj otvorjena narodna konvencija socialistične stranke, ki ima nominirati kandidata nominiran Eugene V. Debs, ki je bil že štrikrat kandidat.

Prvi dan konvencije je predsedoval Hillquit, ki je v otvoritvenem govoru dejal, da bo socialistična kandidatska lista dobila v jeseni čez dva milijona glasov in članstvo stranke se potroji predno mine vojna. Hillquit je žel velike ovacije, ko je razložil, kako je Wilson "izdal svoje radikalne principe," na podlagi katerih je kandidiral leta 1916. In je bil izvoljen s pomočjo socialističnih glasov.

Kot gosta konvencije sta govorila tudi William Z. Foster, voditelj zadnje jeklarske stavke, in Edward Theodore, predsednik socialistične vlade v Queenslandu, Avstralija, ki se mudi v Ameriki. Foster je rekel, da v prihodnji veliki stavki bodo jeklarski delavci, rudarji, železničarji in drugi strokovni delavci v boju. Konvencija bo zborovala samo po šest ur dnevno, kar je v soglasju z zahtevu socialistov, da se uvede splošni šesturni delavnik.

ZNAMENJE DEKADENCE.

Los Angeles, Cal. — Ko se je vrnil moderni "playboy" Walter Andrew Watson v zapor, ki je umoril več svojih soprog, je našel v svoji veliki velik šopek svezih rdečih rož. Šopek je oddala jetničarju bogato oblečena dama, ki se je pripeljala v dragoem avtomobilu. Svojega imena seveda ni povedala.

Biscolati umri.

Rim, 6. maja. — Leonida Biscolati-Bergamaschi, voditelj reformistične (desnokrilne) socialistične frakcije v Italiji in dolgoletni poslanec v parlamentu, je danes umrl za pljučnico.

D'Annunzio vpleni ladjo z žitom. Trst, 8. maja. D'Annunzijevo arditii na malih ladjah so ugrabili blizu Quarnera parnik, naložen z žitom, ki je plul iz Trsta v Catanijo. Kapitan parnika je moral pliti na Reko.

POTREBŠČINE SO SE PODRAŽILE V PETIH LETIH ZA 107 ODS.

TAKO GOVORI IZKAZ DELAVSKEGA DEPARTAMENTA.

Profitarjem niso te številke všeč.

Washington, D. C. — Statistični biro delavskega departamenta je podal zelo zanimiv izkaz o naraščajoči draginji, ki pokazuje, da so se življenske potrebščine podražile v teku petih let v štirinajstih mestih države Maine za 91.50 odstotkov, v Detroitu, Michigan, pa za 107.67 odstotkov.

V nekaterih drugih mestih so se podražile življenske potrebščine takole: Boston 92.30%, New York 103.81%, Chicago 100.61%, Cleveland 95.08% in Buffalo, N. Y., 102.65 odstotkov.

Najbolj sta se seveda podražila živež in obleka. Zadnja se je podražila za več kot dve sto odstotkov. Najbolj se je podražila obleka v Chicagu, in New Yorku, torej v mestih, v katerih je največ krojaških delavnic, kar potrди pravilo, da mora konzument trikrat plačati prevoznino, čeprav je produkt izdelan v mestu, v katerem ga kupi.

Take številke so zelo neprijetne reč za profitarje in privatne interese, ker govore, kjer je lakota v zvezi z nepokoj v industriji. Če danes delavci zastavkajo, ne stavkajo zaradi tega, da si mogoče zboljšajo svoj položaj, ampak silijo jih razmere, da ne umirajo počasno smrti lakote. Menda ni delavske stroke, ki je dobila za sto odstotkov povisano mendo, delavci se pa morajo vsesno prehraniti s timim, kar dobe, ali pa sahtevati od svojih podjetnikov povisane masde. Podjetniki pa take zahteve odklonijo in tako nastanejo stavke. Delavci niso danes več v ofenzivi, ampak so v defenzivi, da jih profita lakomni privatni interesi ne pritisnejo ob steno.

Izkaz ki ga je priobčil statistični departament, velja le za čas od decembra 1914 do decembra 1919. Od tega časa so pa šle cene zopet kvško, kajti profitarji so odnehajo od navijanja cen, ampak privijajo draginjski vijak neprenehoma, da ni najmanjšega upanja, da se razmere ne spreminjajo, če kongres ne poseže v stvar, ali če v jeseni ljudstvo ne izvoli takih kongresnikov in senatorje, ki prav zanesljivo stopijo profitarjem na prate.

BIVSI DUHOVEN SPOZNAV KRIVIM UMORA.

Brooksville, Ky. — Thomas Marksbury, bivši duhoven, zdaj farmer, je bil spoznan krivim, da je umoril Jesse Glenna, ki je lani zginil in ga niso še do zdaj našli. Kasneje se je vozil Marksbury z Glennovim avtomobilom. Našli so pri njem tudi Glennovo puško in njegove pse. Dejal je ljudem, da mu je nekdo podaril vse te reči. Kasneje so našli Glennov životi zakopan na njegovi farmi. Nog in rok pa niso našli. Sodišče ga je obsodilo v dosmrtno ječo.

Marksbury je trdil ves čas, da ni umoril Glenna. Dokler se je vrtila obravnava, je bilo sodišče zastraženo od vojakov, ker so se bali linčarskih izgrediv.

GREEN HODI OKOLI IN GREENIKI SE BOJE POKUŠANJA.

Blount, Min. — Mestni svet je sprejel odredbo, ki določa, da morajo biti osebe, ki se kopljejo na javnih prostorih, oblečene od ram do kolena. Tudi kopalne obleke iz enega kosa so prepovedane za vse osebe nad štirinajstim letom. Winnetka, Ill. — V tem mestu so nabili lepke na cestnih vozalih, s katerimi svare Čikagčane, da so prepovedane obleke iz enega kosa. Dovoljeno tudi ni, da se ljudje obtežijo na obrežju.

KATERI KANDIDAT STARIH STRANK JE ZA PRIZNAVANJE SOVJETSKE RUSIJE?

New York, N. Y. — Alton B. Parker, predsednik National Civic Federation, je poslal protest Wilsonu proti priznanju sovjetske vlade v Rusiji in obenem je brzojavno vprašal vse predsedniške kandidate starih strank, da li so za priznanje ali ne. O nekem kandidatu stare stranke gre glas, da je rekel, da druge poti ni, kakor da se prizna sovjetska vlada.

NEZADNJAŠKE SILE NA DELU V ZAP. EVROPI.

Ustanoviti mislijo mednarodno organizacijo sklebov za sledaj splošna stavka.

MEDNARODNA POLIČIJA SA GONJO PROTI POLITIČNIM BEGUNOM.

London, 8. maja. — V Angliji, Franciji, Holandiji, Danski in v drugih državah zapadne in severnozpadne Evrope se je pojavilo gibanje nazadnjaških elementov, ki bi radi zatrli socialni nepokoj s tem, da preprečijo ali zdrobe vsako stavko delavcev.

Poročano je že bilo, da se je v Angliji organizirala takozvana "Unija srednjega razreda" in legija bivših vojakov. Obe organizaciji imata namen nastopiti proti vsaki večji stavki.

V Holandiji se pripravljajo "zakon proti revoluciji," ki določa zaporno kazen pet let za vsako osebo, ki je v zvezi z osebami v inozemstvu v svrhu propagiranja ne revolucije na Holandskem. Nizozemska vlada je tudi predložila sugovornje, da se organizira "Mednarodna liga detektivov," ki bo skrbela, da bodo politični begunci hitro aretirani v vsaki državi, kamorkoli pobegnejo. Čuje se, da Anglija navdnečno podpira to sugestijo.

Na Danskem je buržoasijska organizirala družbo "Civilne pomoči," ki ima namen skrbeti za prostovoljce, da prevzamejo delo štrajkarjev. Kdor ne bo opravljal stavkokaškega dela, bo moral prispevati v skupni sklad za zdravitve stavke. Organizacija bo poskusila razbiti sedanji štrajk mornarjev in pristanišnih delavcev.

V Franciji se je tudi ustanovila "Union Civique", ki prevzema dela stavkarjev v revolucionarnih štrajkih. V Italiji, Belgiji in Nemčiji se tudi snujejo enake organizacije v "obrambo proti stavkam in revolucionarnim napadom." Vse te organizacije so podobne Ameriški legiji in "Združenim Americanom" v Združenih državah.

DVA SAMOKRESNA NIŠTA OSTRASILA TATOV.

Chicago, Ill. — Sodnik Howard Hayes je kupil dva samokresa in se vadil s streljanju v tarčo, da zanesljivo zadene cilj. Ko je mislil, da je dosti izvežban, je dejal svoji ženi: "Vidiš dragica, kupil sem dva samokresa in se izvežbal v streljanju, zdaj pa naj le pridejo tatovi, čaka jih gorak sprejem."

Tatovi so prišli! Seveda niso prišli ob času, da bo sodnik poskušal svoje strelsko izurjenost na njih, ampak oglasili so se dopoldne, ko je bil sodnik na sodišču, njegova soproga pa po svojih poslih v mestu. Vseli so oba samokresa, da ne bo sodnik imel tako nevarnega orožja v svoji bližini, ročno električno larnico in trideset centov.

ELEKTRIČARJI DOBE DOLAR NEKDE NA URO.

Memphis, Tenn. — Organizacija električarjev je sklenila novo pogodbo s podjetniki, po kateri dobe en dolar mende na uro in časimpol za čezurno delo.

VRHNE.

V torek nastalno in bleščeno.

PROSVETA

GLASILO SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE

LASTNINA SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE

Cene oglasov po dogovoru. Rokopisi se ne vračajo.

Naročnina: Zedinjene države (izven Chicago) in Kanada \$4.00 na leto, \$2.00 za pol leta in \$1.00 za tri mesece; Chicago \$5.50 na leto, \$2.75 za pol leta, \$1.40 za tri mesece, in za inozemstvo \$7.00.

Naslov za vse, kar ima stik s listom:

"PROSVETA"

2857 So. Lawdale Avenue, Chicago, Illinois.

"THE ENLIGHTENMENT"

Organ of the Slovenic National Benefit Society.

Owned by the Slovenic National Benefit Society.

Advertising rates on agreement.

Subscription: United States (except Chicago) and Canada \$4 per year; Chicago \$5.50, and foreign countries \$7.00 per year.

Datum v oklepaju n. pr. (Marta 31-20) poleg vsakega imena in naziva pomeni, da vam je s tem dnevom potekla naročnina. Ponovite je prosimo, da se vam ne izteče list.

MAJHNA GOSPODARSKA ZMOTA, KI JE PA USODEPOLNA ZA LJUDSTVO.

Iz Washingtona poročajo, da so izdelovalci platforme republikanske stranke pri sestavi platforme napravili zopet staro zmoto, pravzaprav so pogreli staro in obrabljeno teorijo, da so kapitalisti le "upravitelji" svoje lastnine", ki jo upravljajo v interesu ljudstva.

Ta teorija je velika zmota, ki ima namen pri ljudstvu obuditi mnenje, da kapitalisti niso gospodarji svoje lastnine, ampak so le nekakšni ljudaki služabniki, ki upravljajo svojo lastnino za pospeševanje ljudskega blagostanja. Po obstoječih postavah so kapitalisti gospodarji svoje lastnine. Z njo razpolagajo po svoji volji in ljudstvo nima pravice, dokler postojе sedanje postavbe, njim ukazovati, kako naj upravljajo njih lastnino.

Na pr. kapitalist, ki lastuje tovarno za obleko, lahko zapre svojo tovarno, kadar hoče, čeprav je pomankanje obleke na trgu ali če odpuščen delavec zaradi njegove akcije ostanejo mesec in mesec brez dela in morajo stradati. Ljudstvo ne more prisiliti tega kapitalista, da odpre svojo tovarno. Kdor lastuje industrijsko podjetje, lahko dovoli delavcem, da delajo v njem, ali pa ustavi obrat in pošlje delavce na neprosto voljno počitnice. Tako je tudi z veleposestniki. Če hočejo obdelati svoja zemljišča, jih prodajo, drže od trga proč in čakajo na visoko ceno, medtem pa raste plevel in osat na njih. Ljudstvo nima moči, da prisili te veleposestnike, da prodajo neobdelana zemljišča, da tako pridejo pod plug, ker so veleposestniki gospodarji svoje lastnine. V Ameriki je še na milijone akrov dobrega in neobdelanega sveta, ki bi ga ljudstvo rado pokupilo in obdelalo, ali kapitalisti, ki lastujejo ta svet, so se odločili, da ga zdaj ne postavijo na trg, ker se jim zdi cena prenizka.

Ce prihajajo voditelji republikanske stranke s trditvijo, da so kapitalisti le upravitelji svoje lastnine, je to velika zmota, ki dokazuje, da se voditelji niso toliko potrudili, da bi študirali današnji gospodarski sistem in njegove napake, ali je pa le provarantna fraza, ki naj služi v volilni kampanji, da zmešajo z njo volilce.

Ce so voditelji republikanske stranke res tako slabo podkovani o današnjem gospodarskem sistemu in njegovih napakah, da prihajajo s takimi zmotami v javnost, tedaj lahko napravimo sodbo, da tudi pri kandidatih republikanske stranke vladajo velika duševna revščina, če se potipljejo za žilico in zahteva od njih, da se spuste v razpravo o današnjem gospodarskem sistemu in njegovih napakah. Kajti, če voditelji ne razumejo gospodarskih vprašanj, kako naj pa ljudstvo pričakuje, da tisti nekaj znajo, ki se dajo voditi. Taki kandidati niso priporočljivi.

Ce pa voditelji republikanske stranke poznajo današnji gospodarski sistem in njegove napake, pa prihajajo s takimi izjavami na dan, da zmešajo volilce, tedaj so kandidati, ki jih priporočajo taki voditelji, še manj priporočljivi, ker kandidatje niso nič boljši od voditeljev.

Političarja, ki v zmoti nekaj trdi, gre saj nekaj vere, če obljubi, da svojo zmoto s paznimi študijami popravi, nikakor pa ne more živati zaupanja političar, ki vedoma trdi nekaj napačnega z namenom, da zmeša volilce, kajti tak političar bo zlorabil zaupanje, ki mu ga poverijo volilci. Zastopal ne bo koristi ljudstva, ampak brigal se bo za interese onih, katere je naslikal ljudstvu, da upravljajo svojo lastnino v interesu ljudstva.

Sploh pa do danes ameriško ljudstvo ni nikogar pooblastilo, da upravlja svojo lastnino v ljudskem interesu.

Ta fraza, s katero prihajajo voditelji republikanske stranke tik pred volilno kampanjo na dan, diši zelo po frazi, katere so se posluževali absolutistični kronani vladarji, ki so izjavljali, da so postali vladarji po božji volji, da vodijo ljudstvo v svoji monarhiji in opravljajo vse vladarske posle v ljudskem interesu.

Ljudstvo v Severni Dakoti je že pokazalo, da ne verjame v take fraze in izvolilo je po svoji volji svoje zastopnike, ki po njegovem nalogu vodijo državno banko, obratujejo mlino in žitnice, grade domove in naseljujejo ljudi na farme. V kratkem času se je ljudstvo prepričalo, da njegovi izvoljeni zastopniki bolj upravljajo te naprave v ljudskem interesu, kot so to storili preje kapitalisti, ki so se sami vrinili za upravitelje bogastva. In to spoznanje se mogoče kmalu razširi tudi med drugim ameriškim

ljudstvom, tako da bodo kapitalisti lahko kmalu upravljali le lastnino, ki so jo pridobili z delom svojega uma ali pa delom svojih rok.

Nov naval entente na ameriški denar.

Nacrt za mednarodne bonde, sloveče na nemški odškodnini, ki jih naj kupi Amerika.

ZAKLJUČKI TRGOVSKE KONFERENCE V PARIZU.

Pariz, 9. maja. — Delegatje mednarodnega parlamentarnega trgovskega kongresa, ki se vrši te dni v Parizu, so sklenili pripraviti zavezniki vladam, da se izdajo mednarodni zlati bondi, ki bodo zajamčeni z nemško vojno odškodnino in ki se ponudijo na prodaj v Združenih državah. Delegatje so člani parlamentov iz štirinajstih zavezniki držav (iz Jugoslavije tudi): Denar za bonde dobe države, ki so bile najbolj prizadete v vojni (zavezniki seveda), da se postavijo na gospodarske noge. Kongres je tudi zaključil, da se ne smejo spreminiti odškodninske točke v mirovni pogodbi s centralnimi državami.

Dalje je kongres sklenil, da se naj ustanovi mednarodna komisija za izravnane denarne valute. Značilno je to, da ta komisija ni povsem odgovorna ligi narodov.

Delavski tajnik pred kongresnim odsekom.

Aretiranih je bilo pet tisoč oseb, a našli so samo tri samokrese.

Washington, D. C. — Delavski podtajnik Post je bil zašlehan pred kongresnim odsekom o zadevi deportiranja tujezemskih delavcev. Veliki dnevniki poročajo prav malo o stvari, ker jim najbrž izpovedi delavskega podtajnika niso všeči. Delavski podtajnik je izpovedal, da je bilo aretiranih okoli pet tisoč oseb, a agentje justičnega tajnika so našli pri teh osebah samo tri samokrese. Izpovedal je, da se je strogo ravnal po zakonu. Pripomnil je, da so bile odločbe splošnega naseljeniškega komisarja Anthony Caminettyja, ki je bil naklonjen deportacijam, nepostavne in neavtorizirane. Zborniški odsek je sprejel odloke Caminettyja za pravilne, kar dokazuje, da ne pozna zakona. Kritiziral je tudi postopanje justičnega departamenta. Voditelji strokovno organiziranega delavstva pravijo, da so se agentje justičnega departamenta blamirali do kosti, ker noben človek odzadaj ne bo verjel, da so bile aretirane osebe nevarne in so mislile s silo strmoglaviti vladu, če so pri pet tisoč oseb našli samo tri samokrese. Vsakemu človeku z normalno pametjo je jasno, da se nobena vlada ne more strmoglaviti s tremi samokresi.

Delavski podtajnik Post je nastopil pred odsekom, da zagovarja svoje odloke, kajti obtožili so ga, da ni hotel deportirati izredno nevarnih tujezemcev.

Sovjetske čete izpraznile Kijev.

Ruske rdeče čete hite od vseh strani Rusije na poljsko fronto.

TIFLIS NA KAVKAZU JE PADEL IN BATOM JE PRED PADOEM.

London, 9. maja. — Angleška admiraliteta je prejela iz Moskve sledečo brezlično brzojavko: "V okolici Kijeva so bile naše čete v ljutom boju z večjimi silami sovražnika v noči 5. in 6. maja severozapadno in južozapadno od mesta. Proti večeru 6. maja je sovražnik dosegel rob mesta, toda naši protinapadi so ga zadržali. Pozneje so naše čete dobile ukaz, da se umaknejo na levi breg reke Dnjeper. — V okolici Pitalova je bil sovražnik odbit. V smeri proti Igumenu, vzhodno od Minska, je sovražnik hotel prekosčiti Berezino, ali naše čete so ga vrgle nazaj." Iz Varskve v tem času še ni bilo nobenega poročila o zavzetju Kijeva, javili pa so, da so poljske čete zasedle hribe severno in južno od mesta. Poljski pričakujejo hudih bojov vzhodno od Kijeva,

kjer se na hribih zbirajo velike sile sovjetske armade.

Berlin, 9. maja. — Brezlična brzojavka iz Moskve javlja, da sovjetska vlada dela velike priprave za zbrobitev poljske ofenzive. Velik del sibirske armade je na poti na zapad. Delavske rezerve po vsej Rusiji hite zopet k orožju in transportiranje čet in topov na poljsko fronto se vrši noč in dan.

Carigrad, 8. maja. — Boljševiki v Tiflisu, glavnem mestu Georgije, so večeraj prevzeli vladu. Mohamedanski prebivalstva v Transkavkaziji, ki simpatizira s turškimi nacionalci, podpira revolucionarno gibanje.

London, 8. maja. — Večerašnje poročilo iz Moskve se glasi: "V okolici Kijeva in ob reki Irpen so naše čete odbile poljske napade. Na kavkaški fronti je naša artilerija odgnala štiri sovražne ladje, ki so bombardirale Temrjuk."

Batum, 8. maja. — Po vsej Georgiji je razglašeno obsešno stanje in položaj v Tiflisu je zelo kritičen. Lokalni boljševiki vzamejo vladu v svoje roke v nekaj dneh. Georgijanska vlada je ustavila izvoz olja v Armenijo in zavezniki komisar, American Haskell, je priporočil, da ni treba več naročati materiala v Združenih državah za Armenijo.

Delavske unije v Batumu zahtevajo, da se vlada v mestu izroči svetovet. Muzulmani so proti temu, da bi Georgijanci vzeli Batum. Tukaj je 3000 angleških vojakov, ki morda izpraznijo mesto v kratkem. Angleška vojska je pripravljena bombardirati prelaz Gargi kakor hitro se prikažejo rdeče čete pred Batumom. Most v Mobletiju, 43 milj severno od tukaj in cev, po kateri teče olje iz Bakuja, sta razstreljena.

Vojaški guvernor v Batumu je prejel povelje iz Carigrada, da mora braniti mesto pred boljševiki. Georgijanske čete so na meji, toda prekoračije je še niso. Angleži so obvestili generala Wrangela, vrhovnega poveljnika o stankov bivših Denikinovih prostovoljcev na Krimu, da njihovo pogajanje z vlado v Moskvi zaradi amnestije prostovoljcev ne obeta dosti uspeha. Boljševiška vlada zahteva gotove politične koncesije, ki jih Anglija ne more dati. Angleži svetujejo Wrangelu, da se naj brani kolikor časa more.

Tokijo, 7. maja. — Japonski vojni minister poroča, da je 5. japonska divizija odbila napade ruske rdeče armade pri Čiti. Bojevanje se je vršilo 25. in 26. aprila in ubitih je bilo 130 Rusov in 93 Japoncev.

Pogajanje med Anglijo in sovjetsko Rusijo.

London, 8. maja. — Brezlična depeša iz Moskve poroča, da je angleški zunanji minister Curson poslal noto sovjetski vladi s priporočilom, da se otvori direktno pogajanje za mir s generalom Wrangelom, poveljnikom Denikinovih belih čet, kar jih je še ostalo na Krimu. Angleška vlada želi, da se prične pogajanje, ker bi rada videla konec bojev na Krimu in v Kavkaziji.

Čičerin, sovjetski komisar zunanjih zadev, je odgovoril, da je sovjetska vlada pripravljena začeti pogajanja z angleško ali s katerokoli drugo vlado zaradi mira na Krimu in Kavkazu. Sovjetska vlada sprejme Wrangela in angleške zastopnike v konferenci. Vojna v Kavkaziji je prenehala — tako je dalje brzojavil Čičerin — in sovjetska vlada je pri volji skleniti mir s kavkaškimi državci.

DEVET OSEB OTROVANIH PO PLINU.

Odprite okno, če vidite, da se ljudje onesveščajo.

Chicago, Ill. — De Forestova in Groverjeva družina prebivata skupaj v eni hiši. Ko so odšli otroci spat, so se odraščeni obeh družin zbrali skupaj na večerni pogovor. De Forestovi soprogi je najprej prišlo slabo. Groverjeva soproga je napravila korak proti nji, da vidi, kaj se je zgodilo, pa se je onesveščila tudi ona. Grover in De Forest sta priskočila svo-

jima soprogo na pomoč, pa sta se onesveščila. Vsi štirje so ležali v nezavesti na tleh, ko se je vrnil domov mr. Krotter. Zasmrdelo mu je po plinu. Telefoniral je takoj po zdravnika. Medtem je pa pogrešil otroke in hitel je v zgorajne prostore, da jih reši. Našel jih je nezavestne, a tudi njemu je prišlo slabo, ko jih je skušal nesti dol po stopnicah. Prišel je zdravnik Simpson, ki je takoj odprl okna in je prišel z realnim delom. Pri tem delu se je pa onesveščil. Prišel je zdravnik Lovewell, pa tudi njemu je kmalu prišlo slabo. Za stvar so izvedeli na poljski postaji in na pomoč je oddrhal ambulanični voz s potrebnim osebom. Ko so rešili vstopili, so najprej odprli še tista okna, ki so bila zaprta. Naložili so onesveščene ljudi na ambulanični voz in odpeljali v bolnišnico.

Plin je uhajal iz kleti. Policija je uvedla preiskavo.

Kadar ljudje prično omedlevati v sobi, se morajo takoj vsa okna v hiši odpreti na stežaj, da nastane preprih, ker je omedlevanje znamenje, da je zrak okužen v sobah. Svežega zraka se ni treba bati. Izkušeni ljudje imajo tudi pazimi odprto okno v svoji spalnici saj za pol ševilje, ker sveži zrak nikomur ne škoduje, ampak le koristi. Največja neumnost je, da imajo ljudje pozimi trdo zaprta okna. Nekateri ljudje zapirajo okna, da hranijo na kurivu, ker ne vedo, da morajo nekega dne izdati trikrat toliko za zdravila in zdravnike.

BILO ZA OGNJILO.

Chicago, Ill. — Odkar je izbruhnila stavka hotelskih in restavracijskih uslužbencev, ardirajo stavkovne straže, ki z lepaki opozarjajo občinstvo, da je proglašena stavka.

Privatni detektiv Ben Schultz je vzravnano hodil gorindol pred "Severoameriško restavracijo" in pazil, kje vzre stavkovno stražo, ki odvrača ljudi od restavracije. Kot privatni detektiv si je domisljal da uživa posebne pravice, pa je pljuval na hodnik, daaravno mestna odredba kaj takega prepoveduje. Zapazil ga je stavekar Carl Lemar in pozval je bližnjega policajca, da odzema privatnega detektiva na policijsko postajo. Privatni detektiv se bo zdaj lahko prepričal, da je tudi za privatne detektive prepovedano, kar ni dovoljeno drugim ljudem.

HUGH GIBSON MOGOČE POSTANE DELAVNI PODTAJNIK.

Washington, D. C. — V političnih krogih govore, da je bilo mesto državnega podtajnika ponudeno Hugh S. Gibsonu, ki je sedaj ameriški poslanik na Poljskem. Gibson se tehnično nahaja na dopustu kot poslanik in opravlja že zdaj posle državnega podtajnika začasno.

LJUBICA USTRELJENA, LJUBOČEK OUSTRELJEN.

Wayne City, Ill. — 33-letno Betko Thomasonovo, zakonsko ločeno ženo, so našli ustreljeno v njenem stanovanju. Poleg nje je ležal težko ranjen 22-letni F. A. Talbert, ki je dvoril Betki. Talbert je bil zadet v glavo in izpovedal je, da ju je uspešal neki neznanec, ki je po napadu zbežal.

Angleški duhoven pravi, da so cerkvene kmetne lažnjive.

Colne, Anglija. — Rev J. H. Hopkinson, vikar tukajšnje cerkve sv. Trojice in sin bivšega podkancelarja univerze v Manchesterju, je izrekel ostro kritiko proti cerkvenim kmetom kolikor se hanašajo na vojno. Rekel je: "Danes vemo, da vojna ni stvar vihrajočih zastav, ropotajočih bobnov in zvenetajočih mečev, temveč je le grdo mesarenje mladeničev v jarkih, ki so napolnjeni z vodo in umli. Zdaj ne moremo več primerjati gibanja cerkve z zmogovito armado. Himne, ki smo jih brez premisleka prepevali pred vojno, so postale laž in bogokletstvo. Kako moremo še peti: Kot mogočna armada se pešike sveta cerkev?"

CE UREDNIK NE ZNA ČITATI, KDO NAJ ZNA ČITATI?

V članku pod gornjim naslovom v sobotni številki našega lista objavljamo sledečo pismo: V stavku "Glej Prosveto z dne četrtga novembra 1918" naj se čita: letnica 1918 namesto 1918.

Socialni preobrati v preteklosti.

(Nadaljevanje.)

Vrnimo se k ameriškim Indijancem. V današnji Mehiki so bili rodovi, ki so bili na visoki stopinji razvoja, ko so jih odkrili Španci v prvi polovici 16. stoletja. Španci pustolovci, ki so okupirali Mehiko, so smatrali, da je bila vlada Aztekov in drugih mehiških plemen monarhistična kot so bile takrat vse vlade v Evropi. To napako so osvojili tudi španski zgodovinarji, ki so obiskali Mehiko in opisali njene prebivalce. Brez vsake natančne preiskave socialnega sistema azteške družbe so enostavno zapisali, da so imeli Azteki monarhijo in v svojega cesarja. Sodobni in poznejši evropski zgodovinarji so naravno verjeli Špancem, ker niso imeli boljših virov, in tako je nedopustna laž postala "zgodovinska resnica."

Španski grabeži, ki so drli v Ameriko za zlatom, pa ni niso samo lagali o sistemu Indijanske družbe, temveč so jo tudi umičili in brez masega popolnoma zatli vsak sled za njo. Ko so okupirali središče Aztekov — katero so Španci nazvali Pueblo — edino utrjeno bivališče azteških plemen, so razstrgli njihovo organizacijo in jo nadomestili s svojo tiransko vlado. Na ta način je izgubila azteška družba s površja zemlje predno jo je bilo možno preiskati in spoznati in z njo je izgubila zgodovina ljudstva, ki se po vsaj pravici sme prštevat med najbolj nadarjene narode na zapadnem kontinentu.

Španski zgodovinarji in drugi pisci so napisali knjig o Aztekih, ki pa vsebujejo veliko zbirko protislovij in gorostasnih napak. Iz vsake knjige zija velika revščina pisatelja, ki se ni hotel toliko potruditi, da bi dober preučil in spoznal razmere ljudstva, katere je mislil opisati in zato ni je pomagal s fantazijami. Iz teh knjig se da izluščiti nekaj drobcev, ki pokazujejo, da Azteki niso bili nobeno "kraljestvo" niti "cesarstvo", temveč so imeli rodovniško organizacijo, o kateri pa takratni Španci niso imeli natančnejšega pojma. Njihova organizacija je bila vojaška demokracija in imeli so glavarja (kakor Grki svojega bazileja, Babiljani rexa in Slovani vojvodo), katerega so Španci izprva krstili za "kralja", pozneje pa za "cesarja."

Azteki so imeli v dobi njihovega odkritja zvezo treh rodov: poleg Aztekov so bili v zvezi še Tezucakani in Tlakapani. Železa niso poznali niti denarja in blago so zamenjavali. Znali pa so delati orožje in orodje iz bronu, tkali so obleko, izdelovali razne in zelo umetne lončarske predmete, gradili hiše in temple iz surove opeke in namakali so zemljišča, ki so bila izpostavljena suši. Bili so torej v srednjem stadiju barbarizma. Njihov gospodarski sistem je bil komunizem. Zemljišča in druga lastnina je bila skupno imetje zadrage. To velja s malimi izjemami za vsa plemena, ki so istočasno živela v Mehiki, katerih je bilo sedemnajst.

Azteška plemena so bivala v okolici sedanjega glavnega mesta Mehike, veliki kotlini, katero obdajajo grobeni hribovi, ki nudijo naravno zavetje. V tej kotlini je bilo ob prihodu Špancev trideset naselbin, obstoječih iz bivališč, sgrajenih iz surove opeke in kamna. Hiše so se držale druga druge, tako da je bila vsa naselbina ena sama hiša. Vsa plemena, na kateri so bili naseljeni Azteki, je pa bila obdana z umetnim jezerom, ki so ga napeljali iz bližnjega jezera Tezucaco. To dokazuje veliko nadarjenost tega ljudstva, kakršne ni opaziti pri nobenem drugem indijanskem plemenu v Ameriki.

V notranjih razmerah so bila plemena neodvisna, toda imela so federacijo v srhu obrambe proti zunanemu sovražniku. Vsak rod je imel svoj glavarski svet in svojega vojnega poglavarja, toda azteški poglavar je bil vrhovni vođa vseh čet v zavi vojn. Poglavar je bil podvržen volji ljudstva, ki ga je lahko odstavilo. Španski zgodovinar Clavigero je zabeležil slučaj, ko je bil poglavar odstavljen.

(Se nadaljeva.)

NOVICE IZ JU-GOSLAVIJE.

VLADNA KRIZA V BEL-GRADU.

(Informacijski biro države S. H. S. v Washingtonu je prejel sledeče brzojavke). Belgrad, 5. maja. — Dr. Milenko B. Vesnik je včeraj in danes končal razgovore s parlamentarno zajednico glede sestavljanja novega ministarstva in je stvar sporočil regentu. Danes popoldne je Vesnik obiskal Ljubomira Davidoviča, voditelja demokratske zajednice, ki ga je prijazno sprejel, a končno je Vesnik pose-til tudi Ribarja, podpredsednika časopisnega narodnega predstavništva. Pričakuje se, da bodo pogovori še danes končani.

Belgrad, 2. maja. — Včerajšnji seji ministrskega sveta, kateri je predsedoval regent, so prisostvovali naši mirovni delegatje Trumbić, Vesnik, Žolger in Ribar. Ministri so sklenili, da se dr. Trumbić še nadalje pooblasti za direktno pogajanja s Italijo glede ja-dranskega vprašanja. Pooblaščenca sta Trumbić in Pašić, da ta-koj odpotujeta v Italijo.

Belgrad, 5. maja. — Vest v za-grebški "Domovini," da je Pa-šić odpotoval v Pariz in se pričel pogajati s francosko vlado glede odstopa Kotorja Franciji za po-morsko bazo, je neresnična. Ravnako tako so neresnične vesti grških listov, da se je sklenilo taj-na srbsko-bolgarska zveza proti supremaciji Grške na Balkanu.

Inozemstvo.

Nova vladna kriza v Carigradu. Carigrad. — Sultan in veliki vezir Damad Ferid paša sta se sprla zaradi neuspešne kampanje proti rebelnim nacionalcem v An-toliji. Sedanja vlada morda pade vsak čas. Za turškega sul-tana prihaja velika kriza. Ako sul-tanovi delegatje podpisajo mirovno pogodbo, kakršna je, se bo vse turško ljudstvo obrnilo proti nje-mu.

Francoski izpraznili Cilicijo. Carigrad. — Francoske čete so zapustile Cilicijo in morda izpraz-nijo vse severno Sirijo pod pritiskom rebelnih turških čet.

Turki dobe pogodbe 11. maja. Pariz. — Turški delegatje prej-mejo mirovno pogodbo 11. maja v prostorih francoskega zunanjega ministristva.

Ogrska dobila koncesije. Pariz. — Svet poslanikov je po-daljšal ogrski vladi od deset na petnajst dni za končni odgovor na mirovno pogodbo predno bo podpisana. Zavezniki odgovor na ugovor ogrske vlade je milejši v tonu kot je bil kateri drugi v slučaju Nemčije in Avstrije. Zavezniki oblašujejo, da morajo gotovi ogrski distrikti pripasti sosednim državam, toda etnogra-fični položaj v srednji Evropi je tak, da je absolutno nemogoče določiti politično mejo, ki bi se ujemala s etničnimi. Dalje so za-vezniki namignili Ogrski, da lah-ko še dobi koncesije.

Francoski delavski voditelj v Berlinu.

Berlin. — Sem je došel Al-berth Thomas, vodja zmernih social-istov v Franciji in raznatelj mednarodnega delavskega biro-ja, ki ga je ustvarila mirovna po-godba. Thomas bo razpravjal o delavskih vprašanjih z nemški-mi delavskimi voditelji.

Ebert ne bo več kandidiral. Berlin. — "Deutsche Zeitung" piše, da Ebert ne bo več kandidiral za predsednika nemške repu-blike. Volitve se vrše v par me-secih.

Angleži prehiteli Francose in A-merikane s trgovino v Nemčiji. Pariz. — Francoski veletrgovci so zelo presenečeni, ko so izvedo-li, da so jih prehiteli Angleži in Nemčiji. Ko so francoski agentje prišli v Nemčijo, so povsod našli, da imajo nemški tovarnarji že veljavne pogodbe s angleškimi eksportirji. Amerikani so ravno tako ostali na cedilu. Nemški je-klarinarji so sklenili pogodbe za dobavo železne rude iz Švedske, medtem ko so Francoski pričako-vali, da bodo izvažali svojo rudo na Nemško.

DOPISI.

Uredništvo opozarja brate, ki dopisujejo v list, naj izpuste osebnosti iz dopisov, ako se ne tičejo oseb, ki nameravajo škodovati S. N. P. J. ali pa ciljem delavskih strokovnih in političnih organiza-cij, ker moramo take dopise pre-dložiti predsedniku tiskovnega odbora. Tiskovni odbor navadno zavrzta tak dopis in redkoma do-voli vsaki stranki, da enkrat od-govori.

Če kdo želi, da take zadeve pri-dejo v list, o katerih nima ured-ništvo pravice, da samo odloči, če pridejo v list, naj dopis pošlje direktno predsedniku tiskovne-ga odbora, da bo njegova stvar hitro rešena, uredništvu pa pri-hranjeno nepotrebno delo. Tudi vse pritožbe zaradi uredništva naj se pošiljajo predsedniku ti-skovnega odbora in ne uredni-štvu.

Ely, Minn. — Kot je že sploš-no znano, smo tukajšnji Jugo-slovani dobili "Jugoslovanski narodni dom", katerega smo zelo potrebovali in ki veliko pomaga k običnem napredku Jugoslov-anov v tukajšnji naselbini. V pro-storih tega doma obdržavamo društvene seje, razne veselice in javne shode. Spodnji prostori so oddani v najem, da imamo več dohodkov in da lažje krijemo te-koče stroške.

Seveda nekateri "ljubi" roj-aki še vedno nasprotujejo temu domu, ker še niso izpregledali, kako koristni je ta stavba vsem.

Draginja je tudi tukaj nezno-sna. Tej draginji, ki nas neusmi-ljeno guli, bi se lahko takoj od-pomoglo, ako bi bili složni in bi ustanovili združeno prodajalno, da bi delavec imeli svojo lastno prodajalno, kjer bi kupovali vse potrebščine in tako podpirali drug drugega. Čemu bi nosili na-še težke prisluzene novce privat-nim trgovcem, ki nas ob času mezdnege gibanja še poznati no-šejo. Rojaki, prebudimo se in premislimo dobro to. Sledimo drugim slovenskim naselbinam in nikar ne zaostajajmo.

Apeliram na rojake, da naj o tem razpravljajo in naj izrazijo svoje misli o tej velevažni stva-ri. — A. J. poročevalec.

Burgettstown, Pa. — Kolikor sem že do sedaj prečital dopisov, v nobenem še nisem opazil, da bi se dopisnik pohvalil glede delav-skih razmer. Ravno tako se tudi jaz ne morem. Gospodje pre-mogarski baroni so nam dali nepro-stovoljne počitnice za nedoločen čas in moramo počivati.

Za prvi maj so pa kot nalašč nabrali nekaj železniških voz, sa-mo da gremo delati. Iz tega se razvidi, kako veleprofitarjem smrdijo razne organizacije.

Draginja nas tlačti vsaki dan bolj, kot se razvidi se nam bliža-jo blaženi časi. Pozabili tudi ne morem leto 1918, ko so bili nabi-ti na vseh vogalih veliki lepaki, na katerih je bilo čitati: "Kdor dela vsaki dan, je dober patrijot. Kdor pa ostane le en dan doma, je "slacker". Danes se pa nihče več ne zmeni za to. Tako se časi spreminjajo. — John Leskovec.

Madison, Ill. — V nekem do-pisu sem čital, da je dopisnik kri-tiziral, kako nesložni smo Sloven-ci, in da je pri vsakem drugem narodu lepša sloga in edinstvo kot pa pri nas. V tem se jaz strin-jam nekoliko, v vsem pa ne. Res-nica je, da je med našim nara-odom veliko nepotrebnega prepira, nevoščljivosti in zavisti, kar je pa tudi pri drugih narodih. Pri nas se opazi to le vsled tega, ker nas je malo število, dočim se pri drugih ne opazi tako hitro.

Slovenci v Ameriki bi bili v marsičem na boljšem, ko bi bili v nekaterih stvarih bolj popust-ljivi drug proti drugemu in opu-stili nekatero nezmislno malen-kosti, vsled katerih se pripravamo, že dolgo časa se dela, da bi se vse slovenske podporne jednote in zveze ter samostojna društva združila v eno močno podporno organizacijo. Toda, kako daleč smo prišli pri tem delu? Stvar namo prišli pri tem delu? Stvar namo prišlo ravno tako počasi kot pri mirovni konferenci. Kaj je te-mu vzrok, lahko izprevidi vsak-ikdo. Teško je namreč pustiti lah-ko delo in dobro plačo. In iz te-ga razloga je na svetu še toliko kraljev, cesarjev. Kazimirjev in raznih voe ter še drugih pijavk, ki živijo na stroške ljudstva. To-ki živijo na stroške ljudstva. To-

da svet se obrača in tudi s temi bo obrnčunalno ljudstvo.

Draginja življenskih potreb-ščin narašča vedno bolj in bolj. En funt sladkorja stane sedaj tukaj 30c, in kdor zasluži samo 30c na uro, mora za en funt sla-dkorja plačati ravno toliko, kot pa dotični ki ima 75c ali pa en dolar 25c. Delavec nima nikakih pravic, ljudski izkoriščevalci pa vse. Ako delavec vpraša za boljše plačo, ga naženejo z boljševoikom. Delavec molči, garaj in strada, to so tvoje pravice. Saj te na "onem svetu čaka nebeško zaslu-ženje."

Apeliram na vse rojake, da si naročijo list "Prosveta", da ga pridno čitajo in agitirajo za ta najboljši slovenski dnevnik v Ameriki, ki je edini delavski list. Ne smemo se ozirati na to, ako ga nam pošta bolj neredno dostav-lja, ker vemo, kje je vzrok.

Jaz n. pr. dobim včasih pet, šest in celo devet številk skupaj. Razumno da se nekoliko jezim, toda kaj mi to pomaga. Najbolj-ša bo glasovnica pri jesenskih volitvah. — F. Picej.

(Opomba ured. — Valed "Al-batrosa" se ni vredno razburja-ti.)

SVOJE ROJAKE EDJ ZOPET LAHKO DOBITE V AMERIKO.

Priseljeničke postavbe ostanejo še zmeraj v veljavi kot pred voj-no. Svoje rodbine lahko dobite v Ameriko. Podpisani vam bo dal navodila, kako dobite v kraju potne liste. Pišite, ali se pa oseb-no obrnite na znanega rojaka Ma-tije Skander, Javnega Notarja, 5227 Buttler Street, Pittsburgh, Pa. On vam bo stvar uredil in pojasnil. (Adv.)

NAZNANILO IN VABILO

Uljudno vabimo vse Jugoslovanske rojake, kateri simpatizirajo s socialistično stranko, da se vdeležo zabave in shoda na katerem bo predaval sodrug

WALTER JOKOVICH, Shod se bode vrtil dne 15. maja 1920 v Hrvatski dvorani v Dunju, Pa.

Po shodu bode prosta zabava s plesom. Igrala bode izvrstna slovenska godba na pihala.

Vstopni listi so vrtili sledeči: Začetek točno ob 7 uri zvečer. Igra godba na pihala izvrstne komade. Nastop moškega pevškega zbora poje "Soc. koradnico". Predavanje govori sodrug Walter Jokovich v hrvatskem jeziku. Po končanem govoru nastopi pevski zbor poje "Mi Vstajamo". Na to sledi prosta zabava s plesom igra godba na pihala.

Vstopnina za moške 75c, ženske po proste vstopnine. Za točno vsestransko potrebo bode skrbel veselilni odbor. Čisti dobiček je namenjen v agitatorične svrhe Soc. stranke. Naprej za spoznanje in širjenje socializma. Pridite vsi in jamčimo vam zadovoljnost. Uljudno vabi OBBOR!

POTREBUJEMO DEKLETA

za lahko tovarniško delo v tovarni izdelovanje boks. Delovne ure so: od 8 v jutro do 4:30 popoldne. V soboto od 8 do 12 opoldne. Plačamo po \$16.00 na teden. Nobene izkušnje se ne zahteva. Pridite pripravljene za delo.

THE PAPER CAN CORPORATION,

549 Fulton Street, 4th Floor. Chicago.

POTREBUJEMO IZUČENE LIVARJE

za delo pri sivem in drugem železu (Malleable and Gray Iron Foundry Work). Mi vam nudimo stalno delo, dobro plačo in najboljše delavske razmere. Želimo se tudi seznaniti s človekom, ki bi bil smožen za foremana v tem poslu in enega, ki bi imel nad-zorstvo nad Core room.

Tovarna je oddaljena okrog 175 milj severno od Chicago. Ni nobenih delavskih nerednosti.

Oglasite si pri zastopniku: ANDREW HERMANSON, Briggs House, vogal Wells in Randolph ulice, CHICAGO, ILL., od 9. do 6. ure dnevno ta teden.

IZŠEL JE

Angleško-slovenski Besednjak. (English-Slovene Dictionary)

25,000 angleških besedi tolmačenih na sloven-sko. Cena \$5.00. Sestavil Dr. F. J. Kern. Naroči se na sledeči naslov:

DR. F. J. KERN,

6202 St. Clair Ave., Cleveland, Ohio.

Pošljite Postal ali Express Money Order, Check ali denar v registriranem pismu.

Premislite dobro, komu boste izročili denar za pošiljatev v stari kraj ali pa za vožnje listke.

Sedaj živimo v času negotovosti in vstrabe, vsak skuša po-stati hitro bogat, ne glede na svojega bližnjega. Razni agentje in zakoniti bankirji rastejo povsod, kakor gobe po dežju.

V teh časih se stavijo v denarnam prometu nepriznane zapreke starim izkušnim in premožnim tverdkam; kako bo pa malim neizkušnim in začetnikom mogoče izpolniti svoja neutemeljene obljube, je veliko vprašanje.

Naše denarne pošiljatev se zadnji čas primeroma sedanjim razmeram v Evropi dovolj hitro in zanesljivo izplačujejo.

300 kron \$2.70 1,000 kron \$ 8.00 400 kron 3.60 5,000 kron 40.00 500 kron 4.50 10,000 kron 78.00

Označene cene so veljavne do dne, ko se nadomestijo z drugimi. Denar nam pošljite je najbolje po Domestic Postal Money Order ali pa po New York Bank Draft.

TVRDKA FRANK SAKSER.

Slovenska Narodna Podporna Jednota. Ustanovljena 8. aprila 1904. Inbop. 17. junija 1907 v državi Illinois. GLAVNI STAN: 2887-89 30. LAWDALE AVE., CHICAGO, ILLINOIS. Izvrševalni odbor. UPRAVNI ODESK. Predsednik Vincens Cahkar, podpredsednik Anton Hrust, Box 140, Camsburg, Pa. ...

POZOR! — Korespondenca s gl. uredniki, ki delajo v glavnem uradu, se vrši tabele: VSA PRIMA, ki se nanašajo na posle gl. predsedništva so naslovi: Predsedništvo S. N. P. J., 2887-89 So. Lawdale Ave., Chicago, Ill. ...

POZOR ROJAKI! Sedaj lahko zopet potajate direktne v stari kraj preko BASELA, TRSTA in DUBROVNIKA. Parobrodne in velike liste dobite pri nas in New Yorka do vseh velikih mest v Jugoslaviji. ...

Izplačevanje donarja v starem kraju. S tem dajemo na manjše vaim našim prijateljem in znancom, da do-nar, ki je bil poslan brzojavno dne 31. januarja, je bil v starem kraju iz-plačan dne 15. februarja. ...

ALI TUREK OSTANE V EVROPI?

(Nadaljevanje.)

Gotovo je tudi, da bo Anglija podpirala nacionalno gibanje Arabcev, da se prizna njih neodvisnost in da se prizna novo arabsko kraljestvo, razumno da pod protektoratom Anglije. To ne dela radi tega, da bi imela kontrolo nad arabskim polotokom, ampak da ima odprto zvezo z Egiptom, da ima popolno kontrolo nad Rdečim morjem in perzijskim zalivom in da ima ta način zavarovane svoje interese v Perziji, katera je tudi pod njenim protektoratom in da bo novi arabski kralj, ki je njen varovanec, in varuh največjega mohamedanskega svetišča v Mekki, nadomestil sultana, kot vrhovnega glavarja vseh vernih Muslimov. Interesantno je pri tem omeniti, da je Anglija dobila pod svojo kontrolo, ko je razglasila protektorat nad Mezopotamijo, Palestino, Arabijo, in Perzijo, o zemlji, ki je z ozirom na površino veliko večji kot pa vse dežele v Zdr. državah vzhodno od reke Missisipi in katerega prebivalstvo šteje nad 20 milijonov. Samo v Aziji je dobila toliko vojnega plena. — Anglija bi se nikakor ne branila bi Zdr. države prevzele mandat nad Carigradom, s čemer bi bile Dardanele gotovo nevtralne in ravnatko bi bila zadovoljna, da bi Zdr. države prevzele mandat nad Armenijo. Na ta način bi imela Anglija na severu njenih "varovancev" najboljšo zaščito. Gotovo je pa to, ako bi Zdr. države ne hotele prevzeti tega ponudnega mandata, da bi Anglija odločno nasprotovala, da se sultan odpravi iz Carigrada in da se turško državo popolnoma izbrise z političnega zemljevida. Francija ima v načrtu, da se ustanovi neodvisna Turčija od Odrina do Taurusa v Mali Aziji, da da se odtrga od prejšnje turške države Sirija, katera naj bo pod njenim protektoratom, in Mezopotamija ter Palestina, katere dve deželi naj dobi Anglija. Sultanu naj se dovoli bivati v Carigradu in svoboda morske ožine Bospora naj bo zajamčena po nekem mednarodnem pravu. Francija ni posebno navdušena, da se ustanovi neodvisna Armenija, kajti večina francoskih politikov je mnenja, da so interesi Armenije najbolj

zavarovani, ako ostane pod suverenostom Turčije. Toda kljub temu na bo posebno nasprotovala, ako se ustanovi neodvisna Armenija. Ravnatko Francija ne kaže posebnega navdušenja za kako kampanjo proti turškim nacionalnim rebelom, kateri operirajo v Mali Aziji, ker sprevidi, da takakoj bi lahko povzročila masakre Grkov in Armencev in največje nemire med vsemi muslimi. Francija je tudi odločno za to, da ostane sultan, kot vrhovni verski poglavar vseh muslimov v Carigradu, kjer bo pod vplivom Francije, ki ima sama nad 30 milijonov Mohamedancev v svojih kolonijah, in nikakor ne želi, da bi bil musliminski verski poglavar v Mekki, kjer bi bil pod britskim vplivom. Gotovo je pa, da se Francija trudi, da zavaruje in razširi svoje finančne in trgovaške interese v Turčiji, ker je Francija še pred svetovno vojno financirala Turčijo, in dobro ve, da izgubi vse svoje trgovaške in finančne interese, ako je otomansko cesarstvo ob Bosporju izbrisano iz političnega zemljevida. To je pravi vzrok, zakaj se Francija tako trudi, da "bolni mož ob Bosporju" ostane še pri življenju. Francija tudi dobro ve, da ji Anglija in Italija ne bodeda nikdar dovolile, da bi ona kontrolirala Carigrad, Bospor in Dardanele in valed tega se trudi da dobi kontrolo nad Carigradom in morsko ožino enkrat v prihodnosti, česar je gotova, da se ji posreči potom diplomacije in finance. Kdor je pazno zasledoval vsjo politiko, katero je Francija vodila zadnji pet let, je izpoznal kako hazardno ona igra in najbrže bo tudi dobila to igro. Seveda, kdaj, je le še vprašanje časa. — Italija nikakor ne škili na Carigrad, Bospor ali Dardanele, ker dobro ve, da tega ne dobi. In to iz enostavnega vzroka, ker sta žo Anglija in Francija ljubosumne, ker je postala že zelo močna na Balkanu, odkar je dobila protektorat na Albanijo in njena imperijalistična politika se ne zadovoljuje samo s tem, ampak hoče še več. Ona dobro ve, da je njen mandat nad Carigradom ravno takomogoč, kot pa nad savojsko deželo v Franciji, katero bi rajdanes vzela kot jutri. Ker se pa Italija počuti preslabo, da bi nasprotovala Franciji, se je ponižno izkazala, da se zadovolji s pokrajini ob zalivu Adalije, na juž-

nem obrežju Male Azije, ki so pa zelo bogate na naravnih zakladih, in katero deželo je v sporazumu mirovne konference v Parizu že zasedla s svojo armado. Toda armada je zasedla precej delež v notranjost dežele, in se ni nikakor zadovoljila samo z obrežjem. Italija samo zahteva to in bo tudi vzela, ker se izplača; brez vprašanja, ali sme ali ne sme. Resnica je, da je naseljenih nekaj Italijanov ob obrežju in obrežnih mestih, da so Italijani ustanovili nekaj bank in da je investiranega precej italijanskega kapitala. Toda prebivalstvo je popolnoma turško. Da je Italija okupirala to po krajino, se izgovarja na 22. člen lige narodov, kjer se doslovno glasi: "Želje sedaj neciviliziranih narodov se ne vpoštevajo." Kaj pa Grčija zahteva od zapuščine "bolnega moža ob Bosporju"? Ako se oziramo na stališče Grčije v zadnji svetovni vojni posebno še v prvih mesecih vojne in njene malenkostne vojne izgube, katere je imela, igra Grčija precej dobro vlogo svetovnega grabeža. — Omeniti je tudi potreba, da je bil general Sarraill, ki je po veljeval zavezniskim četam na Balkanu, v velikem strahu, da ga grške čete ne napadejo za hrbtno, kar je tudi poročal vrhovnemu zavezniskemu vojnemu svetu v Parizu. — Zahteve, katere je Grčija predložila mirovni konferenci v Parizu, so takorekoč bolj smešne kot pa resne. Kajti ona zahteva: 1) Južni del Albanije, znan pod imenom Severni Epir; 2) celo Tracijo (valed česar bi bila Bolgarska popolnoma odrezana od morja); 3) celo Evropsko Turčijo, pri čemer pa "velikodušno" izjavi, da ne zahteva Dardanel in Garigrada; 4) provinco Trapeunt, na južnem obrežju Črnega morja, kjer nameravajo grški prebivalci ustanoviti republiko Pontus; 5.) veliko pristanišče Smirno, kjer je nad 400.000 prebivalcev in precejšen del ozemlja, katerega je že zasedla; 6.) Dodekaneske otoke, ened katerini je največji Rod, na zapadnem obrežju Male Azije, katere je Italija okupirala za časa turško-italijanske vojne; 7.) Anglija ji mora zročiti otok Ciper, katerega upravlja od leta 1878. — Grčija je ravnatko upravičena do teh pokrajin, kot je Italija do popolnoma jugoslovanskih dežel, katere je zasedla z vojaško silo. Brez o-

zira na to, da so v Albaniji, ktere del ona zahteva, in Traciji v veliki večini naseljeni kristjani, ampak edino iz tega vzroka ji je nemogoče poveriti upravo kakega tujeja ljudstva, ker je popolnoma nesposobna. To se je pokazalo ko je vprizorila grozovite masakre v Albaniji in Smirni. Uganjala je večja barbarstva, kot so Nemei v Belgiji, kar je priznala medzvezniška komisija, ki je preiskala celo zadevo. Akoravno Grčija dobro ve, da se njene sanje po nekdanjem velikem bizantskem cesarstvu ne bodo vresničile, ona odločno nasprotuje, da bi Zdr. države dobile mandat nad Carigradom. V splošnem se opaja med Grki velika sovražnost proti Zdr. državam. Nekateri so pričeli z veliko propagando, da so Zdr. države vzrok, da Grčija ni dobila Tracije, da so Zdr. države največji vzrok, da je bila Grčija posvarjena od zaveznikov radi masakrov v Smirni, kar je po njenem mišljenju "samo mala nezgoda", in da bi se moralo to spregledati. Sploh postaja Zdr. državam sovražna propaganda v Grčiji vedno večja. Nek večji grški časnik je prinesel sledeči odstavek: "V primeru z ameriško poželjivostjo po trgu, ki se je pričela po vojni, je bil nemški imperijalizem nedolžne sanje." (Konec prih.)

MALI OGLASI

Classified Advertisements

POTREBUJEMO 25 DEKLET

ZA DELO PRI SLADČOČAH. HLADITI "KENDI". DOBRA PLAČA. 44 URNO DELO NA TEDEN. V SOBOTAH SE NE DE LA. NOBENE SKUANJE SE NE ZAHTEVA. OGLASITE SE PRI:

E. J. BRACH SONS
311 E. ILLINOIS STREET,
FACTORY No. 1
CHICAGO, ILL.

POTREBUJEMO DELAVCE,

za delo v tovarni. Stalno delo, dobra plača.

Oglasite se pri:
BEHUKE & FINK MFG. COMPANY,
1107 Maxwell Street,
Chicago, Ill.

POZOR MOŽJE in ŽENE

hočete li stalno delo in dobro plačo, ter bonus? Tedaj oglasite se pri:
WESTERN FELT WORKS
4115 Ogden Ave., blizo 22nd in Crawford Ave.

POTREBUJEMO MOŠKE DELAVCE za različno delo pri mesu in šunki. Zelo dobra plača in stalno delo.

AGAR PROVISION CO.
310 N. Green St., Chicago, Ill.

POTREBUJEMO MOŽA za delo v hlevu. Stalno delo. Oglasite se pri:

A. T. WILLETT CO.
228 E. Grand Ave.

POZOR ROJAKI!

Rad bi izvedel za John in Antona Kapel, doma sta iz vasi Staje pri Ljubljani. Kolikor je meni znano, sta živela svoječasnno v Lorainu, Ohio, a sedaj pa ne vem, kje sta. Cenjene rojake ljudno prosim, če kdo ve za njih naslove naj mi to sporoči, ako bodeda pa sama čitala ta oglaš naj se mi prijavita na moj naslov. Poročati jima imam zelo važne stvari. Moj naslov je: Frank Siber, P. O. Box 321, Beaverdale, Pa.

POZOR KROJAČI POZOR!

Delo dobita dva izurjena krojača, najsi bode za katero koli delo, suknišče (rekelce), hlače ali telovnike. Delo je stalno, plača dobra, po dogovoru, pridite osebno ali pa pišite na naslov: J. A. Ambrožič, 418 Pierce Street, Eveleth, Minn.

RADA BI IZVEDELA

za mojega brata Anton Blatnika, doma iz vasi Viseje pri Žužemberku, na Dolenskem v Sloveniji. Po domače Lužarjev in fare Hinja. Pred desetimi leti bil je v Clevelandu, Ohio, od tedaj nisem več slišala o njem. Cenjene rojake uljudno prosim, če kdo ve, kje se nahaja sedaj, da mi to naznanijo, za kar bom zelo hvaležna, ako pa bode sam čital ta oglaš, naj se mi prijavi nemudoma svoji sestri, poročiti mi imam nekaj zelo važnega. Marija Blatnik, omožena Marija Turk, P. O. Box 418, Tootle, Utah.

SLOVENSKI KROJAČ

se uljudno priporočam vsem Slovincem in Hrvatom za naročilo novih oblek. Zmerna cena, izborno blago in kraj poljubno na vašo željo. V kratkem Vas obiščem!
MINIHAL BREKNIK
TRINIDAD, COLORADO.

MALI OGLASI

Classified Advertisements

POTREBUJEMO

navadne delavce za delo v tovarni.

Stalno delo, dobra plača. Oglasite se pri:
Mr. Ellis.

HEPPES-NELSON ROOFING CO.,

4500 Fillmore St.,
Chicago, Ill.

POTREBUJEMO

hišne delavce, dobra plača in hrana. — GREAT NORTHERN HOTEL, S. Dearborn & Jackson Boul. Vprašajte v Linen Room.

POTREBUJEMO DEKLETA nad 14 let stare za skladanje podlage koledarjev; svitile sobe. Dobra plača, prilika za napredek.

GOES LITHOGRAPHING CO.
42 W. 61st Street,
Chicago, Ill.

POTREBUJEMO ŽENSKO za umivanje loncev. Prijazno delo. Plačamo \$70.00 in hrano na mesec. Oglasite se pri:

MORRISON HOTEL
23 So. Clark Street.

POTREBUJEMO ŽENSKO za popraviljanje sob. Dobra plača, s hrano ali brez hrane in stanovanja. Delo samo po dnevu.

MORRISON HOTEL
23 So. Clark Street.

POTREBUJEMO ŽENSKO za umivanje jedilne posode. Dobra plača, stalno delo, s hrano in stanovanjem ali brez tega. Oglasite se pri:

MORRISON HOTEL
23 So. Clark Street.

POTREBUJEMO POMOČNIKE V LIVARNI pri medenini (brass). Dobra plača. Stalno delo.

Oglasite se pri:
STROMBERG MOTOR DEVICES COMPANY
64 E. 25th St. Chicago, Ill.

POTREBUJEMO MOŠKE in ŽENSKO za delo v pralnici. Nobene izkušnje se ne zahteva. Plačamo 40 do 60 dolarjev na mesec in hrano.

MORRISON HOTEL
23 So. Clark Street.

POTREBUJEMO DEKLETA IN ŽENE nad 18 let stare. Ni treba nobene izkušnje. za prisluziti dobro plačo v naši izdelovalnici praškov za peko, in prilepljanje listov. Kakor se priučite, se plača izboljša. To delo lahko delate sedeč, v prijazni in čisti tovarni. Pridite pripravljene za delo. Mi damo delovno obleko in isto premo vsak teden. Oglasite se pri:

CALUMET BAKING POWDER COMPANY,
4100 Fillmore Ave., Chicago, Ill.

POTOP. Zgodovinski roman.

Opisal H. Sienkiewicz. — Prevodil Fedorovskij.

(Nadaljevanje.)

"Govorili so o njem različno, češ, da se je nagibal na to in na ono stran. Ko so pa povsje deželi začeli brambovci zasedati konje, se je tudi on letil Švedov. To je kaj mogočen gospod in dokaj zlega lahko provzročil Švedom. Sam bi se lahko bojeval s švedskim kraljem. Ljudje tudi govore, da ne bo do pomladi niti jednega Šveda več v Ljudovadi. . . .

"Kako ima tudi biti drugače, vaša milost, ko so se pa radi oblegovanja Čenstohova vsi razsrdili na nje? Vojski se puntajo, plemstvo jih pobija, kjer le more, kmetje se zbirajo, in poleg vsega tega gredo še Tatarji, gre sam kan, ki je pobil Hmelnickega, in Kozake ter zažugal, da jih ugonobi popolnoma, če se ne dvignejo na Šveda."

"Pa tudi Švedje imajo še znano število privržencev med gospodo in plemstvom!"

"Ž njimi drži samo, kdor je primoran, toda tudi ti čakajo samo ugodne prilike. Le jedini knez Radzivil, vojvoda vilenski, je javno pristopil k njim, a ima tudi že plačilo za to."

Kmitie pridrži konja ter se prime ob enem za bok, ker ga je zabolela rana.

"Za Boga!" zakliče in si potlači stok, "povej mi, kaj se godi s Radzivilom? Ali še vedno sedi v Kajdaneh."

"Stolp slonokoščen!" odvrne stari, "jaz le to vem, kar ljudje pripovedujejo, in Bog ve kaj vse pripovedujejo. Nekateri pravijo, da ne živi več knez vojvoda, drugi, da se še brani gospodu Sapiehi, da pa že komaj diše. Na Podlesu sta baje trélla skupaj in gospod Sapieha je zmagal, ker ni so mogli rešiti Švedje kneza vojvoda. . . Sedaj pravijo, da ga Sapieha oblega v Tikotinu in da je že po njem."

"Hvala Bogu! Vrli možje zmagujejo izdajce! . . . Hvala Bogu, hvala Bogu!"

Kmitie pogleda izpod čela Kmitieca in sam ni vedel, kaj si naj misli. Saj je bilo znano vsaj ljudovadi, da se ima zahvaliti Radzivil, da je praznoval iz početka zmago nad lastnimi vojski in nad plemstvom, katero ni hotelo priznavati švedske vlade, za to le Kmitieca in njegovem ljudem.

Toda teh svojih mislij ni razodel Kmitiecu in molče so jezili dalje.

"A kako se počuti knez Boguslav?" vpraša naposled Kmitie.

"Ni nisem slišal o njem, vaša milost," odvrne Kmitie. — "Mogoče je v Tikotinu, morda pri

mejnem grofu. Sedaj se tam nahajajo vojski in švedski kralj je sam odrinil v Prusijo; a mi med med tem počikamo našega vladarja. Bog ga skoro daj, kajti koj ko se pokaže, bo vse stalo pri njem in vojski zapuste takoj Šveda."

"Ali je res tako?"

"Vaša milost, jaz vem samo to, kar so govorili vojski, ki so morali oblegati s Švedi Čenstohovo. Bili so tam vrli jezdeci, nekoliko tisoč po številu, pod poveljstvom gospodov Zbrožka, Kalinškega in drugih polkovnikov. Smem reči vaši milosti, da ondi nihče ne služi prostovoljno, k večjemu razgrajali Kuklinovskega, ker ti so si hoteli napolniti žep s jasnogorskimi zakladi. Toda, kar je bilo vrlih vojakov, so samo tarnali in ponavljali drug za drugim: "Dovolj nam je že te židovske službe! Naj le naš vladar Prestopli mejo, takoj obrnemo sablje proti Švedom, toda dokler ga ni, ne vemo kaj početi, kam se obrniti! Tako so tarnali ti, a pri drugih polkih, ki so še pod hetmani, je še huje. To pa vem iz zanesljivega vira, ker so čisto prihajali od njih k gospodu Zbrožku poslanci na dogovor, s katerim so se potem ponoči tajno posvetovali, za kar pa ni vedel Mueller, dasi je sam slutil, da mu slaba prede."

"A, da oblegajo kneza vojvoda vilenskega v Tikotinu?" vpraša Kmitie.

Kmitie znovič nemirno pogleda Kmitieca, kajti mislil si je, da ga brčkone kuha vročnica, ker si da dvakrat praviti ene in iste novice, o katerih sta govorila ravnokar. Vsekako pa odgovori:

"Oblega ga gospod Sapieha."

"Pravične so sodbe božje!" zakliče Kmitie. — "On, ki se je po svoji moči lahko kosal s kraljem! . . . Mar nihče ni ostal pri njem?"

"V Tikotinu je švedska posadka. Pri knezu vojvodji je ostalo samo nekoliko zvestejših dvornikov."

Kmitieci se prsi se napolne z radostjo. Bal se je maščevanja strašnega magnata nad Alenko in, dasi se mu je zdelo, da je to maščevanje prepečilo s svojimi grožnjami, ga je vendar neprestano mučila misel, da bi bilo bolje in varnejše za Alenko in za vse Bilideve, da bi prebivali v levji jami, nego v Kejdaneh pod pokroviteljstvom kneza, ki ni odpuštil nikomur. Sedaj, pa, ko je on propal, morajo ondi slaviti zmago njegovi nasprotniki; njegova roka je nehala biti težka neprijateljem sedaj, ko so ga pripravili ob moč in veljavo, ko je bil gospodar samo borenega gradu, v katerem je branil lastno življenje in svobodo, radi česar ni mogel misliti na maščevanje.

"Hvala bodi Bogu! hvala bodi Bogu!" je ponavljal Kmitie.

Bololočno v križu

so zelo pogosto valed nerednih ledic. Tak simptom je največkrat prvo znamenje, ki vas opozarja na delstvo, da ledice in mehur ne delata pravilno. Popravilju. Rabi

Severa's Kidney and Liver Remedy

(Severovo Zdravilo za ledice), ki je priporočljivo kadarkoli potrebujete ledice ali mehur tonika. Vzemite ga proti vnetju mehurja in ledice, neodhajanju vode, proti otekanju gosta urine, bolečinam pri uriniranju, otečenim nogam, kar prihaja valed nerednosti ledic. Cena 75 centov in \$1.25 ter 5c in 5c davka. Ne prodaj v vseh lekarnah.

W. F. SEVERA, L. O. CEDAR RAPIDS, IOWA

Ne čakajte!

Prostor na vseh boljših parnikih je več tednov naprej razprodan, zato ne čakajte do zadnjega ledna, ako ste namenjeni potovati v stari kraj. V Vašo korist je, da se odločite za ta ali oni navedeni parnik in si prostor na njem zavarate. Mislite v naprej.

- Za Dobrovnik — Trst.
- 5. junija — Argentina.
 - Za Havre ali Cherbourg.
 - 11. maja — Leopoldina,
 - 12. maja — La France,
 - 19. maja — Royal George,
 - 20. maja — La Savoie,
 - 22. maja — Mauretania,
 - 22. maja — K. A. Victoria,
 - 27. maja — Rochambeau,
 - 29. maja — La Lorraine,
 - 2. junija — La Touraine,
 - 5. junija — La Fayette,
 - 9. junija — La France.

Navedeni vozni red je podvržen slučajnim spremembam. Pišite po cenik za posamezne parnike in razrede.

Potni listi: — Potnikom preskrbim potne liste in drugo, kar rabijo za potovanje.

Iz starega kraja

Je do sedaj prišlo v Ameriko več slovenskih naseljencev, za katere sem jaz izdelal potrebne listine in katerim sem jaz poslal karte. Ako želite tudi Vi dobiti sem svoje sorodnike, mi pišite za tozadevna pojasnila.

Za nadaljna pojasnila se obrnite na

LEO. ZAKRAJSEK

70 — 9th Avenue
NEW YORK, N. Y.

Zadimba, klišiša in najraznovrstnejša

DOMAČA ZDRAVILA
katera priporoča magr. Kneipp, imam vedno v zalogi.

Palite po brezplačni cenik.

MATH. FREDIE
P. O. Box 772, City Hall Station,
NEW YORK CITY.